

מסורת הש"ס

א) לקמן לא. ב) לקמן לה. ג) לקמן לה. ד) לקמן כט: מנחות יב. ע"ש. ה) שבת קנ. חולין נה: קכב. ו) ירושל' שבת פ"ד ה"א, פסחים פ"ו ה"א, סנהדרין פ"ח ה"ב, ט) [לקמן לא. סוטה טו. חולין קלג]. ירושל' תרומות פ"ה ה"א, בכורים פ"ב ה"א, ו) [מוסף פ"ג ה"ב ע"ש חולין נה:]. ז) [לעיל די,]. ח) ת"כ צו פ"ג ה"ב, קדושים פ"א ה"ד, ט) חולין קכב, י) שם, י) ויקרא א ה, ז) [נ"ע מ"ו מנחות ג]. ד"ה הכל ביתר ביאור, ט) [נ"ע] היטע מ"ו חולין ט. ד"ה להביא:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מנשה וזכו שלמיו ביום השלישי: (ב) רש"י ד"ה שלישי וכו' וזכו שלמיו ביום:

שינויי נוסחאות

[א] אין רישא ר' אליעזר וסיפא רבנן. [בחה"י: פריד', ש"ס:]. [ג] ד"ה רבה (ד"ש"ו ובה"ב ב"ש"י): [ד] ככל כהנ"י דחפ"י פירסות, וכן הוא תפר (ד"ס:). [ה] וכל לפי הגמטא הגמ"ל פחות שלח"ן מנ"ל הפירסות: [ו] בהמה דקה ממק ולמלא חתולין (תנ' הגמ"ל דרש"ש). יועב"ן מוקח תיבת דקה: [ז] שנים וארצה וזו דתו כרי (ש"ס ופרי"ח:.) [ח] דלא גרסי' אמר רבא מוכח כהנה דוכתא, ע"י יצמזג ג ע"א ופסול' שם ד"ה אחר ויבטולין ק"ע א' ויבטח' שם ד"ה אחר חילק' למוכח: [ז] הורג נגמ' הענין ככל הכוונת מוקפות הניל' מוכח דגם אמר רב לא היה ברתתם ע"ה (הגר"א: וגי' ש"מ וצ"ח: רבה, ורש"ש כ' דניל לגמיון שמואל: [ז] הורג נגמ' וצ"ח: ובי"ח ככ"ח. אמרתי: [ש"ס:] ג"ל לזמנו פוסלת ונעשה כרת באכילתו ואת שחיטתו עליו חוץ למקומו פוסלת ואין בו כרת. ג"י הרי"ם בנש"י שלו (ש"ס) ובכור' (בבלי:.) [ש"ס:] פוסלת (ש"ס:.) [ז] הפסולת ומסביר דמאי דשלישי דהיינו חוץ לזמנו קמריב כו' (ש"ס:.) [ח] ל"ל ענה (ש"ס:.) [י] ולשתוק ולמעטוי אתא דמנאי כו' ל"ל ודכ"א: [א] דתור ענין (בחה"י: ודבור זה שייך לעי"ז [חן סדר הכוזבים] לא אחי שפיר ולי"ע:.) [ב] דאשכחן בירשי יבימות (ש"ס:.) [ג] דהקשות וקמ"ל הכא דעור האליה כל"ל ובי"ה בנ"י (צ"ח). וע"י ש"מ מחזיקים: [ד] הא שפיטא לן מדרפין תנינא. כימות אלו ממקות (ש"ס:.) ג"ל נהוג לגמרי אפילו בשלמים ומשום מיידיי כו' כל"ל (צ"ח) והגר"א חב"א. וע"י ש"מ מחזיקים: [ה] בון לאור'י ל"ל מאד למבזה לל"ה עור אליה לאכילה גמי וזכו ויבטח' להקטיר היו מאלס למוזח (ש"ס ע"ש). וע"י קרא:

כאליה דמי. ואפילו לענין הקטרה ובשלמי כבש שליליתו קריבה נמי העור ו: קרב כי היכי דלענין אכילה חשיב ליה בשר לענין מלואת הקטרתו נמי בשר הוא וקמני מתני' דכי שחיט שלמים לאכול עור האליה בחוץ או למחר הויא מחשבה ואע"ג דחישב מאכילת מוצח לאדם: רבי

אליעזר היא. לקמן בפ' כל הפסולים (דף לה:.) **לאכול דבר שאין דרכו או חוץ לימורים** או חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **ולקטירי**. חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **דבר שאין דרכו להקטיר**. כגון בשר: **לאכול דבר שדרכו לאכול**. בשר: **שדרכו להקטיר**. אבל אם חישב להקטיר בשר למחר או לאכול לימורין למחר כשר שאין מחשבין מאכילת אדם למוזח ומאכילת מוצח לאדם: **לאו כאליה דמי**. לענין מלואת הקטרתו הוא דמעטיה קרא דמפרש רבה ז: ח. מלכו האליה תמימה גבי הקטרת אליה כתיב ופרש כהדיא חלב ולא עור: **והכא כמאי עסקין**. מתני' דחשיב ליה אכילת אדם באליה של גדי שאינה קריבה כדאמרן בפ"ק (לעיל דף ט.) לימד על העו שאינה טעונה אליה: **מאי קמ"ל**. מנא דממני' אי באליה של גדי קאי אי אמרת בשלמא בשל כבש קמ"ל לשמואל דמחשבין מאכילת אדם לשמואל ו מאכילת מוצח לאכילת אדם כרבי אליעזר ולרב הונא דמוקי לה כרבנן אשמעינן מנא דידן דעור אליה לאו באליה דמי להקטירו אלא לרב חסדא למה לי למתנייה אי לאשמועינן דעור אליה לענין אכילת אדם באליה דמי וכי חשיב עליה לאכול למחר לאילו חישב על כוית מבשרו האילי וריכין וחזי לאכילה: **סנינא**. בשחיטת חולין: **ואלו שעורוסיין כבשרן**. לטמא טומאת נבילות וקחשיב עור האליה: **מלטרף**. לטמא טומאת אוכלין כבצילה או טומאת נבילות בכזית: **אכל הכא**. לענין קדשים כתיב גבי מתנות כהונה **לכל קדשי בני ישראל** וכו' ומהנין למשחה (במדבר י.) והיינו לגדולה כדמתרגמינן לרצו ללמד שיהו אוכלין אותן דרך אכילת מלכים המשוחים ולא עידי מלכים דאכלי עור אימא לא תהא מחשבה: **עגל הרך**. מפרש כהעור והרוטב י: כל נקמה: **להביא עור ביום הנושם**. של נקמה וזה לצדו יש לך להביא עור א' אלא קדשים מכל השנויים שם: **עור י' ביום הפרסות**. י' מן הארכיזה ולמטה: **חוץ למקומו**. אם שחט ע"מ לאכול ז: מאחת מאלו חוץ למקומו: **עולה אין**. גבי עולה הוא דתנא מחשבת הקטרת עור אליה דפסלה: **אכל וזח**. סתמא לא קמני שמע מינה אין מחשבת הקטרה מועלת בעור האליה בשאר זמנים: **לרב הונא**. דלמרי כהדיא מעטיה קרא גבי אליה ז: דנהוי לימורין אכל גבי עולה לא אימעטי דכתיב י: הנתמים ועור האליה בשר הוא: **אלא לרב חסדא**. דלמרי גבי אליית לימורין עור נמי קרב ליתני

וזכח סתמא: **איבעיז אימא**. הך מתני' הך מתני' חוץ לזמנו ז: וחזן למקומו פוסלת ז: וענוש כרת בציילה זאת שחיטב עליו חוץ לזמנו: **פרי קריא כתיבי**. חד חוץ לזמנו וחד חוץ למקומו: **שלישי**. אם האכל יאכל שלמים וזכר ז: ומוקים ליה מנא דלענין דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לרצות חוץ למקומו ומסתברא דלמחשבת חוץ למקומו מוקמינן לה ולא למחשבת שאר פסלות כגון לשפוך דמו [על הרגפה און] ע"מ לערבו בדם הפסולין י: דמני לחון לזמנו קמריבי כהאי קרא וחזן למחילה דמי לחון לזמן: **ממנו**. משמע דלא קאי אעונה י: תשא דנפקא לן מיניה כרת אלא אחד מינייהו דלחז משמע ולא שנים מדלג כתיב האוכלת ולשתוק י: **למעוטי**. דממנו מיעוטא הוא: **עדיף**. לאוקומי כרת עליה: **דסמך ליה**. דהאי ממנו סמוך לפגול יהיה דמרבינן ציה חוץ למקומו: **כשהוא חומר שלישי בפרטא קדושים סהיו**. קרא זוטא ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירעה (ויקרא יט): **סנהו** ב: **לחון למקומו**. דבאכול ממנ' ביום השלישי ליכא לאוקמא דהא כתיב לא ירעה ואמרינן לקמן (דף כט.) וכי אחר שהוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך במחשכ בשעת עבודה ע"מ כן קאמר:

כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

כח.

אמר שמואל הא מני ר' א"עיוזר היא. וסבר לה כההוא מנא דלמר בריש הקומץ רבה (מנחות דף ז.) דלר' אליעזר הוי בכרת ולא סבר לה כרבי ירמיה דמוקי בסוף פירקין (דף לא:) סיפא כרבי אליעזר דלא תיקשי רישא וסיפא כר' אליעזר ומליעתא כרבנן וא"ת

לרבי אליעזר מאי איריא עור האליה אפילו אליה נמי ואי לאשמועינן עור ז: האליה כבשר תנינא ואלו שעורותיהן כבשרן כדפרין בסמוך וי"ל כיון דעיקרה אמא לאשמועינן כר' אליעזר אין לחוש אי אגב אורחיה אשמועינן דעור כבשר אע"ג דתנינא דלשכחן ב: כשמעתא קמיימא דכרכות (דף ג.) דפרין ולימני זאת הכוכבים ומשני מילתא אגב אורחיה קמ"ל דכפרה לא מיעבד אע"ג דתנינא במסכת נגעים (פ"ז מ"ד א') העריצ שמשו אוכל בתרומה הביא כפרמו אוכל בקדשים ז: **תנינא** אלו שעורותיהן בבשרן. הקשה ה"ר יעקב מאורליינש

טובא קמ"ל דפכ' העור והרוטב (חולין דף קכב:) אמרינן אל תקניטי שכלשון יחיד אני שונה אותה גבי עור הרשע של עגל הך דפליגי רבנן משום דסופו להקשות ב: ועור האליה הוי לנ"ע כבשר ועוד קשה היכי דייק מעור הרשע דיחידא'ה היא מצרייתא דאלעזר צן יהודה הא ב: פשיטא לן מדפרין תנינא הא קחשיב עור האליה דהוי לכולי עלמא כבשר: **להביא עור שר בית הבושת**. פי' בקוטרטס וזה לצדו יש לך עוד ז: להביא אכל קדשים מכל השנוים שם ומימה הא חיכא נמי עור השליל ופי' בקוטרטס בחולין (דף נ.) דלא חשיב שלל משום דאינו נוהג בצולה ומימה והרי ב: בית הבושת דאין נוהג בצולה ונראה דלא קמני שלל משום דלמר פרק כל הפסולין (לקמן דף לה.) דסיגל בשליל לא תפגל הזבח ולא קאמר להביא ב: אלא דבר שאינו לגמרי בצולה ומשום דמיייר כרייתא בצולה לא תנא בית הבושת כהדיא וקאמר להביא ז: **בשלמא** דרב הונא היינו דקתני עו"זה. תימה דתוספתא קמני וזכ וי"ל דרב הונא הוה מוקי לה כרבי אליעזר דלמר מחשבין מאכילת מוצח ב: לאדם:

אלא דרב חסדא **מאי איריא** דקתני עו"זה איתני וזח. לשמואל לא מקשה למע לך למיתני עולה ליתני וזכ דאי תני וזכ הוה מוקמינן ליה כרבי אליעזר:

זהו חוץ למקומו והנפש האוכלת ממנו אחד ולא שנים ז: זהו חוץ לזימנו ולמעוטי חוץ למקומו ואימא והנפש האוכלת ממנו זהו חוץ למקומו ולמעוטי חוץ לזימנו מסתברא חוץ לזימנו עדיף דפתח ביה אדרבה חוץ למקומו עדיף דסמך ליה אלא אמר אביי כי אתא רב יצחק בר אבדימי [אמר רב] י: סמך אדרתני תנא כשהוא אומר ⁴שלישי בפרשת קדושים תהיו שאין ת"ל שהרי כבר נאמר ³ואם האכל יאכל מבשר זבח ⁶השלמים ביום השלישי

וזכו חוץ למקומו וזכח באליה נמי צבא באליה במחשבת הקטרה אלא במחשבת אכילת אדם כי מתני': **מנהי מילי**. דמחשבת חוץ לזמנו ז: וחזן למקומו פוסלת ז: וענוש כרת בציילה זאת שחיטב עליו חוץ לזמנו: **פרי קריא כתיבי**. חד חוץ לזמנו וחד חוץ למקומו: **שלישי**. אם האכל יאכל שלמים וזכר ז: ומוקים ליה מנא דלענין דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לרצות חוץ למקומו ומסתברא דלמחשבת חוץ למקומו מוקמינן לה ולא למחשבת שאר פסלות כגון לשפוך דמו [על הרגפה און] ע"מ לערבו בדם הפסולין י: דמני לחון לזמנו קמריבי כהאי קרא וחזן למחילה דמי לחון לזמן: **ממנו**. משמע דלא קאי אעונה י: תשא דנפקא לן מיניה כרת אלא אחד מינייהו דלחז משמע ולא שנים מדלג כתיב האוכלת ולשתוק י: **למעוטי**. דממנו מיעוטא הוא: **עדיף**. לאוקומי כרת עליה: **דסמך ליה**. דהאי ממנו סמוך לפגול יהיה דמרבינן ציה חוץ למקומו: **כשהוא חומר שלישי בפרטא קדושים סהיו**. קרא זוטא ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירעה (ויקרא יט): **סנהו** ב: **לחון למקומו**. דבאכול ממנ' ביום השלישי ליכא לאוקמא דהא כתיב לא ירעה ואמרינן לקמן (דף כט.) וכי אחר שהוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך במחשכ בשעת עבודה ע"מ כן קאמר:

אס

	עין משפט נר מצוה
קיד א מיי פ"א מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ט: ב מיי פרק י"ד מהלכות פסח"מ הלכה י:ז	

תורה אור השלם

- והקריב מזבח השלמים אשה ליתנה חלבו האליה תמימה לעצמת העצה יסדנה ואת החלב הכמסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב: ויקרא ג, ט
- וידבר ידנה אל אהרן ואני דנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל לך נתתי למשקה ולבגדי לך נתתי: במדבר יח, ח
- ואם האכל יאכל מבשר זבח שלקיו ביום השלישי לא ידנה ומקריב אתו לא יחשב לו פגול ידנה והנפש האכלת מבשר עונת תשא: ויקרא ז, יח
- ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ידנה: ויקרא יט, ז

מוסף רש"י

כל השוחט והמקבל כו'. או ו: או ו: דבר שדרכו להקטיר. לימורין. כדלפנין לעיל דשמי אכילת מפגלות וכלב דלמיטב עליהו להאילו למחר לחלו לכן, לימורין למוזח בשר לאדם (לקמן כח:) שעורותיהן בבשרן. מעטמא כבשרן: עור שתחת האליה. ער הונג מתחת מקוס שאין מער שיהא כך (וחזין קכב.) למשחה לגדולה. במתנת כהונה כתיב בויקח קח לך נתמים למשחה. כל מתנות שנתמי לך ככהותקן נתמי לך לגדולה. כדמתרגמינן לרבותא (שם קכב.) בקדשים צענין שמהה וזכולה דכתיב לך נתמים למשחה, דדך שהמליט אוכלים (יומא יז.) איבילס. סכר. עיכוס. דלוי. להביא עור בית הבושת. בית הכהן של נקיה (שם קכב.) להכי מפרש ואמר להביא עור בית הכהן, משום דאין להביא אלא זה לצדו, שהיו כל המניין שם החלוצין לכוית בעולה שניין כלן חוץ מזה, עור השליל אינו ראוי לכוית בעולה דאין שליל לכרס (שם טו.):

שיטה מקובצת

הא מני ר' אליעזר היא וא"ת א"כ מאי איריא עור האליה אפי' האליה עמה נמי. ואי לאשמועינן דעור האליה באליה דמי, תנינא ואלו שעורוסיין כבשרן כדפרין בסמוך. ונראה לפסול האילי וטיקרי כגא אמא לאשמועינן כרי"א אגב אורחיה אשמועינן דעור האליה באליה דמי אע"ג דשמעינן לה במקום אחר (תורה:.) **תנינא** ואלו שעורותיהן בבשרן. הקשה ה"ר יעקב מאורליינש מאי מימי מאותה משנה הא אמרי' בחולין (דף קכב:) אל תקניטי בשלון יחיד (שונה) אני [שונה] אותם, וי"ל דהא דקאמר התם דהוי כדמלכא קאי על עור הרשע של עגל הך דפליגי רבנן עליה משום ספוסה להקשות אכל עור האליה לנ"ע הוי כבשר (תורה:.) תורה"ל להביא וכו' ונראה דלא קתני שליל משום ב"ה דפגיל בשליל לא תתפל חובת וסויאל ולא הוי פגול לגמרי בשלמים שייך. אבל בית הכושת דינו מתם בשלמים דלם תפגל בית הכושת תפגל הכוה

(הגר"ח:.)